

شماره سند: QI/EQ/138	عنوان سند:	
تاریخ تدوین: ۹۷/۶/۷	پمفلت آموزشی ویژه پرسنل	دفتر بهبود کیفیت و آموزش بیمارستان ۲۲ بهمن

وزن خشک در بیماران دیالیزی

ویژه بیماران

واحد آموزش بیمارستان ۲۲ بهمن

کلینیک آموزش سلامت بیمارستان ۲۲ بهمن

۳۲۵۹۵۵۱۶ - داخلی ۳۰۹

اختلال تنفسی یکی از شایع ترین علل مراجعه در بیماران دیالیزی به بیمارستان است که گاه لازم است دیالیز فوری و اورژانسی انجام شود. اثرات طولانی مدت افزایش وزن و بالا بودن مایعات بدن باعث آسیب به قلب و ریه بیماران می شود .

اثرات کوتاه مدت آن شامل: گرفتگی عضلانی در زمان دیالیز، سردرد، اختلال تنفسی است که مشکلات بالقوه در آینده بوجود می آورد برای هر بیمار دیالیز بر حسب فعالیت های فیزیکی و حجم بدن و مقدار ادرار، مصرف روزانه مایعات متفاوت است. در بیشتر بیماران این مقدار بین ۱۴۵۰ سی سی (گرم) تا ۲۲۵۰ سی سی (گرم) می باشد راه دیگر اندازه گیری : میزان ادرار در طول ۲۴ ساعت به علاوه ۵۰۰ سی سی (معادل ۵ لیوان یکبار مصرف کوچک)

<https://22bahman-hospital.com/amouzeshbimar/>

آدرس سایت آموزش به بیمار بیمارستان ۲۲ بهمن

www.medlinplus

وقتی بیمار زیر وزن خشک است چه اتفاقی می افتد؟ اگر کاهش وزن در زمان دیالیز بیشتر از معمول باشد و بیمار به زیر وزن خشک برسد علائم کاهش مایعات بدن بروز می کند، که این علائم عبارتند از:

- ۷ تشنگی
- ۷ دهان خشک
- ۷ احساس خالی بودن سر که با دراز کشیدن از بین می رود
- ۷ گرفتگی عضلات
- ۷ سرگیجه
- ۷ بی قراری
- ۷ اندام های سرد
- ۷ افزایش ضربان قلب
- حذف مقادیر زیاد مایعات، دیالیز راناخوشایند می کند. بیمار ممکن است دچار افت فشار خون شود و تهوع و استفراغ و ضعف و خستگی پیش آید زیرا عادت به کاهش این مقدار مایع را در یک نوبت ندارد. بعضی بیماران دچار گرفتگی های عضلانی خواهند شد. همچنین کاهش وزن زیاد در یک نوبت، ضعف بعد از دیالیز را باعث می شود. در صورت کم نکردن این وزن، بیمار بالای وزن خشک مانده و باعث فشار بر قلب، بالا ماندن فشار خون، مشکلات تنفسی تا نوبت بعدی خواهد شد.

تأثیر افزایش مایعات مصرفی در بیماران تحت

درمان با همودیالیز کسانی که کلیه های سالم دارند گاه در روز بیشتر از هفت مرتبه ادرار دفع می کنند، اما اغلب بیماران تحت درمان با همودیالیز یا مقدار اندکی ادرار دارند و یا کلا دفع آن قطع می شود زیرا کلیه های نارسا دیگر به خوبی قادر به دفع ضایعات و سموم بدن و مایعات اضافه آن نمی باشند. طبیعی است بدون ادرار، مایعات در بدن باقی مانده و باعث ورم، تنگی نفس و افزایش وزن می گردند. همودیالیز مایعات مازاد در بدن حذف کرده و بیمار را به وزن خشک(وزن پایه) می رساند.

وزن خشک چیست؟ وزن خشک وزنی است بدون مایعات اضافی که در بین دو دیالیز مصرف شده است این مشابه وزن شخصی است با کلیه های سالم پس از دفع ادرار می باشد و کمترین وزنی است که یک بیمار دیالیزی بعد از درمان دیالیز بدون علائم و نشانه های سقوط فشار خون، کرامپ عضلانی دارد که به دلیل از دست دادن و حذف مایعات بدن پیش می آید. بیشتر بیماران تحت درمان هفته ای سه نوبت و هر نوبت حدودا ۴ ساعت دیالیز می شوند. بدن مواد سمی و مایعات اضافی را در روزهای بین دو جلسه دیالیز در خود انبار کرده و در نوبت بعدی درمان، دیالیز آنها را حذف نموده و بیمار را به وزن خشک می رساند در وضعیت ایده آل، هدف تعیین وزنی است که بیمار با آن تعادل آب و نمک نرمال داشته باشد و احساس تشنگی نکند و احساس آرامش داشته باشد.

وزن خشک چگونه تعیین می شود؟

پزشک معالج وزن خشک را براساس در نظر گرفتن مطالب زیر انتخاب می کند:

Ø فشار خون طبیعی

Ø عدم وجود ورم

Ø وجود اتساع گردن

Ø عدم وجود صداهای غیر معمول در ریه که به دلیل افزایش مایعات است

Ø عدم وجود تنفس های کوتاه و یا نارسایی احتقانی قلب

Ø اندازه طبیعی قلب در رادیوگرافی ریه ها

آنچه باید در مورد افزایش مایعات بدن دانست:

افزایش مایعات به دلیل کاهش حجم ادرار و افزایش مصرف آن در رژیم غذایی پیش می آید و افزایش وزن نباید بیش از ۵ درصد وزن خشک باشد. افزایش وزن کمتر از ۱۰ درصد به راحتی اصلاح می شود اما بیشتر از آن برای بیمار شرایط سختی رت به وجود می آورد.

افزایش مایعات بدن چه تأثیری بر بیمار دیالیزی

دارد؟ افزایش مایعات بدن باعث آسیب به بدن بیمار شده و می تواند عوارض زیر را ایجاد کند:

۷ نفخ شکم

۷ افزایش وزن

۷ افزایش فشار خون

۷ نفس های کوتاه به دلیل وجود مایع در ریه ها

۷ ورم در اندام های تحتانی، مچ دست ها، صورت و پلک ها

۷ مشکلات قلبی مانند ضربان تند، ضعف ضلالت قلب و بزرگی قلب

وزن خشک باید هر سه هفته یا شش هفته مورد ارزیابی قرار گرفته و در صورتیکه بیمار چاق یا لاغر شده است تصحیح گردد.